СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Ч. 196. — Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 22. серпня, 1924. — VOL. XXXII. — No. 196. — Jersey City, N. J., Friday, August 22, 1924. — THREE CENTS

Сенатор А. А. Джовнс заповідає побіду демократів при виборі президента і сенату.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. серпня. — Сенатор А. А. Джовнс, з Ню Мексико, провідник демократів у сенаті, заповідає побіду демократів при сьогорічних виборах президента і сенаторів.

Він каже, що ті стейти, які тепер мають демократичних ґовернорів, мати-муть 290 електорів до вибору президента. Якби числити, що се будуть демократи, то вже вони мати-муть більшість для вибору президента Злучених Держав. Але кромі тих стейтів ще інших 7 стейтів, котрі в 1922 році вибрали демократичних сенаторів. Ті стейти дають ще нових 56 електорів. Се показує, що демократи тепер мають вигляди здобути більшість електорів і вибрати Дж. В. Дейвиса президентом Злучених Держав.

Кромі того, каже сенатор Джовнс, демократи мають оправдані надії на вибір більшости своїх сенаторів. Так вони осягнули-б також контролю в сенаті.

В палаті послів, каже він, ситуація теж не безвиглядна. І там демократи вже тепер мають контролю над 20 стейтами, а републиканці лише над 19. Ла Фоллет контролює 4 стейти, а представництва з 5 стейтів розділені рівно між демократів і републиканців.

СЕНАТОР ҐЛЕСС БУДЕ АҐІТУВАТИ.

ЛІНЧБОРҐ, В. Ва., 20. серпня. — Сенатор Картер Ґлесс, із Верджінії, є тут недалеко з родиною на відпочинку.

Незабаром він виїде на аґітацію за Дейвисом у сторони, які йому визначив Демократичний Національний Комітет.

КУЛИДЖ ВЖЕ ҐРАТУЛЮЄ ДОСОВИ.

ПЛІМОТ, Вермант, 20. серпня. — Президент Кулидж вислав нині ґратуляцію Досови, в якій сказав, що він вдоволений з його промови.

ТРЕБА 2,000 ЛЮДИ[illegible]А БО[illegible]АБЛІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. серпня. — Федеральна проґібіційна влада пошукує 2,000 людий до служби на 20 протиторпедовцях, яких вживати-ме для ловлення лодок з горівкою на Атлянтійському океані біля берега. Треба досвідчених моряків, палячів і радіооператорів.

СЕНАТОР ВАЛИТЬ КРІСЛОМ ПРОТИВНИКА.

СПАРТЕНБОРҐ, С. К., 20. серпня. — Сенатор із Савт Каролайни, Н. Б. Даел, посварився зі своїм противником Дж. Дж. Мек Меґеном, стейтовим комішенером асекурації.

Мек Меґан закинув йому, що він торгує бавовною і дає занятте своякам.

Сенатор Даел відповів, що він торгував бавовною 25 літ, а кого він держить у своїй канцелярії се його особиста справа.

У дальшій сварці сенатор кинув кріслом в Мек Меґена. Їх розборонили. Потому мали явитись перед мейором міста, щоб відповісти за невідповідне поведенне.

ФОРД ПРОДАЄ УГОЛЬ.

ДУЛЮТ, Минн., 20. серпня. — Інжинір компанії Форда, В. Б. Мейо, заявив, що Форд буде продавати уголь сеї зими зі своїх копалень в Кентакі.

ДОМАГАЄТЬСЯ КАРИ СМЕРТИ ДЛЯ УБИЙНИКІВ-МІЛІОНЕРІВ.

ШИКАҐО, Ілл., 20. серпня. — Нині промовляв у суді заступник прокуратора Тома Маршал і домагався кари смерти на душогубів Ліополда і Ловба.

Він казав, що закони стейту Іллинойс означують кару смерти через повішенне за душогубство, якого оба обвинувачені допустились і домагався примінення закона.

Слова „кару смерти" вимовляв з притиском. Оба обвинувачені підчас його промови сміялись.

ПОМЕРЛА ПРОТИВНИЦЯ ТЮТЮНУ.

ШИКАҐО, Ілл., 20. серпня. — Тут померла нині панна Мосі Пейдж Ґастон, основниця Ліґи для поборювання курення тютюну.

ДОБИЧА БАНДИТІВ.

БОСТОН, Месс., 20. серпня. — Нині рано напало тут 4 бандитів на торговлю з діямантами Карла Г. Скиннера і зрабували діяманти і золота вартости $150,000.

СТАН ЗАСІВІВ У КАНАДІ.

ВИННИПЕҐ, Ман., Канада, 15 серпня. — Послідний звіт зі стану засівів, говорить, що хоч засіви загалом поправилися в послідніх пару тижнях то там, де засіви зіпсувала посуха, вони вже таки пропали.

Американські експерти розпустили були вістку, що в Манитобі появилася ржа, та хоч ржа дійсно показалася в деяких місцевостях, то звіти впевняють, що вона досі зовсім не наробила шкоди. Було трохи шкоди від граду у всіх провінціях Заходу.

Подібно представляють звіти стан засівів так: В Манитобі збіже вже в колосках. Косити зачнуть коло 25. серпня. Як дальша погода буде добра, то Манитоба буде мати пересічно добрий збір. В Саскечавані збіже також в колосках. Деякі місцевости ще потребують дощу, хоч в інших дощу забогато. В Альберті 60 до 75 процент збіжа в колосках. В 31 місцевостях пшеницю перерано. Ржі, морозу ні коників нема.

УКРАЇНА В ЗАКОРДОННИХ ЖУРНАЛАХ.

В червневому томі лондонського „Слявонік Ревю" уміщено статтю проф. Дмитра Дорошенка „Українська історіографія" 1914—24 рр. та переклад давньої статті Івана Франка „Тарас Шевченко". У перших двох числах нового польського двохтижневика „Культура Словяньска" уміщено замітку про виставу української ґрафіки та про виставу української книжки в Празі, що у травні улаштовував Український Гром. Видав. Фонд „Культура Словянска"— радить улаштувати подібні вистави також у Варшаві. У шестій книзі праського квартальника „Слявія" уміщено рецензію відомого чеського україніста дра Тихого на історію української літератури Михайла Возняка.

ЗАЯВА СТАРШИНИ СОКОЛА-БАТЬКА.

Старшина Сокола-Батька у Львові подає до прилюдного відома, що Дирекція „Краєвого Союза кредитового" у Львові, одержавши від проф. Івана Боберського правильне уповноваження з дати Вінніпеґ, 26. мая 1924, виставлене на імя Миколи Заячківського, як голови С.-Б., полагодила без найменьших перепон у горожанський спосіб справу переказу проф. Боберського в висоті 1000 ам. долярів. Тим самим справа „Українського Городу", на який ті гроші були призначені, зовсім не потерпіла, а Союз Кредитовий вивязався совісно і льояльно з приводу цього переказу, що Старишна С.-Б. з повним признанням підносить.

СТАН ОБЛОГИ В РУМУНІЇ.

Румунський уряд оголосив стан облоги в усіх тих місцевостях, в яких такий стан істнував в квітні с. р. Одночасно команда другої армії, яка находиться в Букарешті, видала заборону публичних зборів, а на вулицях не вільно збиратися більше особам, як лише 5.

Всі ті зарядження мають на ціли здавити опозиційний рух, який в останніх часах сильно поширюється.

МУССОЛІНІ АРАНЖЕРОМ УБИВСТВА?

Орґан парижських радикалів „Левр" оголошує цікаві ревеляції про те, що аранжером убивства Матеоті був сам Муссоліні. Редакція одержала інформації від бувшого італійського премієра міністрів Фінчі. Коли би ці ревеляції були правдивими, то можна надіятися краху італійського фашизму, а з ним і заходу фашистівського сонця Муссоліні.

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕНТҐЕНІВСЬКИХ ФОТОҐРАФІЙ.

До цього часу на ренґенівських фотоґрафіях не можна було схопити, як слід артерій і головних жил у людському тілі. Двом німецьким дослідникам д-рам Берберухові і Ґіршові вдалось зміцнити в орґанізмі ріжницю між кровю і иншими тканинами настільки, що що на ренґенівській кліші виступають виразні тінисті образи. До кровоносних посудин вливається якоїсь нешкідливої соли і вони дістають своєрідну закраску.

ПЕРША ВИСТАВКА РЕВОЛЮЦІЙНИХ ГРОШЕЙ.

В Києві відкрито першу радянську виставку паперових грошей, котрий видано у С. Р. С. Р. за перших шість літ від часу революції. Виставлено понад 3.000 ріжних банкнотів. На виставці уладжено також уюро для виміни старих грошей за нові. Комітет на бажання доставляє комплетні збірки паперових грошей для музеїв, клюбів, шкіл і збирачів.

ПЕРЕКЛАД З УКРАЇНСЬКИХ ПИСМЕННИКІВ.

Орґан чесько-словацького міністерства закордонних справ „Праґер Прессе" умістив у 204 числі переклад новелі Гр. Косинки „На золотих богів", а через два дні, в числі 206-м, переклад оповідання Модеста Левицького „Забув". Обидва переклади зладила пані **Флора** Бек, яка же й перед тим умістила в „Праґер Прессе" цілу низку перекладів Василя Стефаника („Дорога", „Лесишина челядь") та інших українських писменників.

ВИСТАВА ГУРТКА „РІДНОЇ ХАТИ" В ХОЛМІ.

У неділю 20. липня в театрі „Польонія" драматична секція Т-ва „Рідна Хата" під орудою артиста п. Лопуха улаштувала виставу „Борці за мрії", драму Тогобічнього. Порівнюючи цю виставу з попередними треба зазначити, що театральна секція осягнула дуже значний поступ.

НОВИЙ ВИНАХІД.

Ософон є телефоном без дроту, призначеним для людей, що мають слабий слух. Замісць до вуха прикладаєте слухавицю до зубів і частина з кавчука переносить згук зі зубів до костий голови (ос—кість, фонос—згук) і до слухових нервів.

ВІДГУК ОДЕСЬКОГО ГАРАКІРІ.

Самогубство безробітного яке сталось в Одесі, викликало значні розрухи серед місцевого робітництва. Підчас тих розрухів поранено 68 душ міліції та робітників, причім 12 душ поранено тяжко. Одеське ДПУ за се вислало 82 робітників „у віддалені місцевости". Робітники знов відповіли на се тим, що постановили віддавати один відсоток свого заробітку на утриманнє родин висланих робітників.

ПРОФЕСОР НЕДУЖИЙ НА МИСТЕЦТВО.

У Парижі скінчилась розправа проти проф. медицини у Монпеліє-Субейрана, який покрав чимало творів мистецтва від богатої старушки. Він користувався посередництвом професіонального злодія. Хоча процес доказав професорови вину — його звільнили, а засудили лише злодія. Мораль з цього дуже небезпечна з любови для мистецтва красти вільно.

НАОЧНИЙ СВІДОК ДРАМИ В МАЄРЛІНҐУ.

В Зальцбурґу обходив цими днями 90-літню річницю своїх уродин Людвик Ворнштайнер. Він товаришив свого часу архікнязеви Рудольфови на ловах і був — як кажуть — наочним свідком драми в Маєрлінґу, себто смерти архікнязя і його любки Вечери.

ПОРАДНИК ДЛЯ МОЛОДИХ ПОДРУЖ.

Одно велике лондонське видавництво видало книжку: Порадник для молодих подруж. Автором сеї книжки є чоловік, що в свойому життю брав чинну участь у 12 тисячах весіль. Такій хиба може дати вже добрі ради молодим подругам, бо має велику практику.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ Й СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ	НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
„ „	НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:	НА РІК	$10.00
„ „ „ „ „	НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„ „ „ „ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

Французькі політичні провідники приготовляються на Збір Ліґи Народів.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Бувший премієр Франції Арістід Бріян, котрий буде делеґатом на Збір Ліґи Народів, який зачинається у Женеві, в Швайцарії, дня 1-ого вересня с. р., буде домагатись від Ліґи Народів забезпечення Франції перед наїздом сусідів.

Франція на сьому Зборі вже не буде противитись приступленню Німеччини до Ліґи Народів.

На Зборі буде також теперішній премієр Франції Ерріо. Длятого він спішиться з полагодою справи пляну Доса, щоби міг впору виїхати до Женеви і взяти участь в нарадах Ліґи Народів.

СТЕЙТ НОРТ КАРОЛАЙНА ВИСЛАЛА ДЕЛЄҐАТА ДО ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 20. серпня. — Сюди прибув до Ліґи Народів делеґат стейту Норт Каролайна, Филип С. Генрі.

Його вислав ґовернор стейту Камерон Моррисон, котрий дав йому відповідні уповажнення заступати в Лізі Народів суверенний стейт Савт Каролайну.

Урядовці Ліґи Народів не знають, що із сею справою зробити.

ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК НЕ БУДЕ У КУЛИДЖА.

ЛОНДОН, 20. серпня. — Тутешні ґазети подають, що князь Валії не буде у Вашинґтоні вчасі свого побуту в Америці. Він буде тільки на Лонґ Айленд, де буде грати поло, а відтак поїде на свою фарму в Алберті, в Канаді.

ФІҐАРО ПРОТИ МЕКДАНЕЛДА.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Тутешній дневник Фіґаро остро виступив проти анґлійського премієра Мекданелда за його лист до Ерріота, в якому радить Франції скорше опорожнити Рурщину.

Ґазета каже, що се шантаж (вимушенне).

ҐЮС ЖАЛУЄ, ЩО НЕ БУВ В РИМІ.

РИМ, 20. серпня. — Американський державний секретар Ґюс вислав до Муссолінія оправданне, що не був в Римі вчасі свого побуту в Европі. Він каже, що дуже жалує, що не міг бути, а се через те, що мусів приспішити поворот до Вашинґтону.

ЗА ЗДОРОВЛЄ РОБІТНИКІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 20. серпня. — Нині відбулась тут нарада комісії знавців у справі гиґієни в промислі.

ІТАЛІЯ НЕ ХОЧЕ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

РИМ, 20. серпня. — Італійський міністер ощадности Де Нава заявив, що Італія хоче робити заходи, щоб Америка й Анґлія відписала їй воєнні довги.

УСПІХ ЕСПАНЦІВ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 20. серпня. — Еспанське правительство оголосило, що еспанські війска побили Марокканців в Мароку (в Африці).

СТАРИННІ ГРОБИ ФАРАОНІВ.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Сюди прибув американський банкир з Шикаґо, Ґеролд Л. Келсі, котрий був короткий час в Египті. Він каже, що египетське правительство розкопає три старинні гроби Фараонів (королів), які старші о 1,000 літ від гробу Тутанхамена.

БІЛІ РАБАМИ ЧОРНИХ.

ЛОНДОН, 19. серпня. — Тутешні ґазети подають відомість з південної Африки, що там викрито на пустині Калаґарі 50 родин білих людий, голяндського роду, котрі працюють в місцевости Молопололе яка наемники у чорних, племени Бечувна, яких вождом є Себеле. Сі білі працюють як невільники чорних. Вони не мають жадної власности, а тільки працюють за частинку збіжа, яке зберуть для чорних.

ІМЯ НІЧОГО НЕ ЗНАЧИТЬ В РОСІЇ.

РИҐА, столиця Латвії, 19. серпня. — Російський „совнарком" (совет народніх комісарів) видав декрет (указ), яким дозволив усім горожанам „советської" Росії зміняти, коли схочуть і кілько разів схотять своє імя або назвиско. Вони мають лиш повідомити про се громадського секретаря.

ШВАЙЦАРСЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ НА ІВРЕСТ.

БЕРН, столиця Швайцарії, 10. серпня. — На весну 1925 року має відбутись виправа на гору Іврест в Азії при участи самих Швайцарців. То будуть найвизначнійші альпіністи понизше 35 літ. Замісць незручних апаратів із киснем, мати-муть лише малі рурки із згущеним киснем. Коли віддих у горі вже буде утрудений, вприскувати-муть кисень у горішню часть стегна.

МІЛІОНЕР В ДОМІ ВБОГИХ.

ПРАГА, 30. липня. — В Ужгороді (на Підкарпатській Руси) жив у домі убогих жебрак Іван Поличкар. Недавно одержав від американського заступника лист, в якому його звідомлено, що стрий оставив йому в спадщині 500 міліонів чеських корон. Ся вістка поширилась по всьому краю. А вбогий Поличкар, котрий тепер має пів міліярда, зараз знав найтися на свому новому становищі міліонера. Неґайно випровадився з дому вбогих і почав жити вигідно, як воно ялось такому богатиреви. Ще, щоправда, не одержав ні цента з Америки, але всі радо позичають йому.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

На засіданню пленума К. П. (б) У. (комуністичної партії большевиків України) встановлено, що від неврожаю потерпіла ПОЛУДНЕВА И ПОЛУДНЕВО-СХІДНА УКРАЇНА. Неврожаєм захоплена площа в 7 МІЛ. ДЕСЯТИН.

Та з іншого совєтського жерела („Ек. Ж.", 18. VII) видно, що неврожай захопив і ЗАХІДНУ частину краю. Зосібна „в північних районах Волині врожай досягає лише 30 відсотків пересічної норми; сі райони потребують насінної запомоги".

Загальні відомости про стан врожаю подає харківський „Комуніст" з ня 17. липня:

ОЗИМЕ ЖИТО почасти зжате, почасти жнеться на Полтавщині, Харківщині, Катеринославщині й подекуди на Чернигівщині. Здебільшого врожай КЕПСЬКИЙ.

ОЗИМА ПШЕНИЦЯ на півдні зжата, в середнім пасмі жнеться, а на півночі достигає. Урожай такий самий, як і з озимого жита — КЕПСЬКИV, лише подекуди на Полтавщині озима пшениця вродила краще, ніж озиме жито.

Яра пшениця, яка саме достигає або наливає колос, здебільшого ДУЖЕ КЕПСЬКА на Полтавщині, Харківщині та Катеринославщині. З інших місцевостий України відомости про кепський стан переважають.

ОВЕС незабаром достигне. Переважають звістки про КЕПСЬКИЙ його стан. Стан ЯЧМЕНЮ майже всі місцеві кореспонденти малюють ЛИХИМ.

Про КЕПСЬКИЙ СТАН КАРТОПЛІ надійшли відомости з Полтавщини, Харківщини, Одещини, й почасти Київщини.

НА ВОЛИНІ більше всього потерпіли від неврожаю райони Овруцький і Народицький. Місцева людність, як і людність цілої Одещини, потребує негайної насінної допомоги.

В останнім звіті ЦСУ („Комуніст", 15. VII) є також згадка про Поділле: „З Винниці надходять звістки проживаву продаж худоби і про значний спадок цін на мясо, що, очевидно, стоїть у звязку з недобрим урожаєм".

Чоч наведені відомости не дають найменьшої підстави до оптимізму, а навпаки, можуть лише викликати почутте найбільшої тривоги, проте офіціяльні совєтські органи вперто заперечують факт неврожаю і неминучого голоду на Україні. Так, у відповідь на представлення з українського боку, що для допомоги неврожайним районам України необхідно призначити фонди з загальнодержавних фондів, комісія Рикова признала, що „НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ НЕМА РАЙОНІВ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ПРИЧИСЛЕНІ ДО НЕВРОЖАЙНИХ". („Економ. Жизнь", 19. VII). Сьому ствердженню суперечить відозва центрального комітету РКП (російської комуністичної партії) з 25. липня, с. р., де признається, що неврожаєм захоплена „НЕВЕЛИЧКА ЧАСТИНА СХІДНОЇ УКРАЇНИ". Тут хоч про „невеличку частину" говориться, але всеж факт неврожаю признається. Та висновків із цього признання совєтська влада не хоче робити.

Навпаки, на Україні йде жвава підготовна робота ДО СКУПОВУВАННЯ ЗБІЖА для вивозу закордон. Уповноважений „внешторгу" Золотарьов щойно вичислив, що на Україні збіжевий білянс буде сього року зведено з НАДВИШКОЮ В 30 МІЛ. ПУДІВ. („Ек. Ж.", 18. VII).

В Одещині губвиконком видав оповіщенне, що в „ГУБЕРНІЇ МУСЯТЬ РОБИТИСЬ „ХЛІБОЗАГОТОВКИ" переважно для потреб експорту".

Значить, коби комісари мали що їсти, а голод мас большевицьку владу не інтересує.

ГЕҐЕМОНІЯ АМЕРИКИ

(Пророцтва ґрафа Вітте в 1914 році).

Російський журналіст Ілля М. Троцький видав у Берліні свої спомини. В них наводить одну розмову, яку мав як кореспондент „Русск-ого Слава" з ґрафом Вітте в 1914 році в одній німецькій [illegible] місцевости. Граф Вітте говорив м. ін.:

„Тепер іде про те, чи Берлін схоче взяти ролю поважаного маклера і так успокоїть Відень. Відень безуслівно мусить успокоїтися. То є зовсім зрозуміле, що Відень мусить жадати упокорення за вбійство Франца Фердинанда. Але тепер не найдеться ніхто, хто отворив би очі старому цісареві Франц Иосифу на небезпеку, яка грозить його династії в разі війни".

Вітте [illegible] вірити, щоби Англія й Америка взяли участь у [illegible]. Колиж до цього дійде проти його сподівання, то він (Вітте) передбачує вже нині (а саме 1914-го року) сумну долю Европи.

„То буде — говорив Вітте — дуже довга й кровава війна. Европа знищиться, впаде в руїну. Вона переміниться в раба Америки з трібутарними зобовязаннями. Все золото Европи перейде на другий бік Океану. Америка диктувала Европі свою волю й настановить свою геґемонію над старим континентом, вкінці зробиться господарем життя й смерти старого світу".

З найбільшою погордою висловився ґраф Вітте про російське військо, російських державних мужів. Вітте говорив, що Росі[illegible] перша країна, яка дістанеться під колеса світової історії.

ПО ЗАБОЛОТОВІ — СВАЛЯВА

Урівава річниця світової війни в закарпатськім місті Сваляві — Трое вбитих українських робітників.

Ще не встигла висохнути українська народня кров, пролита ляцькими катами в галицькім Заболотові, як знова пролилась [illegible] цілком подібних обставинах українська народня кров у Сваляві, на Підкарпатській Руси. [illegible]

Осьяк виглядає справа.

У Сваляві останніми часами ширились чутки, що туди має приїхати комуністичний посол Таусик, щоб підбурювати людність проти держави та місцевих влад. Дійсно, комуністи заповіли на 3. серпня велику маніфестацію з нагоди десятої річниці світової війни, причім скрізь гомонілось, що в цей день посол Таусик поскидає державних урядників з їх посад і поставить на їх місце робітників. З огляду на такі чутки місцевий представник державної влади, обре знайомий з комуністичними методами ще з недавних виборів, маніфестацію заборонив. Хоч про заборону заздалегідь повідомлено комуністичну партію, проте дня 2. серпня було розліплено відозви з закликом до маніфестації. Крім того комуністи розіслали по цілій окрузі агітаторів, які закликали нарід прийти в неділю на маніфестацію до Сваляви. У звязку з цим жандармський постерунок у місті було змінено до 25 мужа.

Ранок проминув спокійно. По обіді на жандармський постерунод було переказано, що до міста наближаються з ріжних кінців два походи в кількости 5000 душ. Командант постерунку взяв з собою 17 жандармів і вирушив назустріч більшому походови, що числив коло 4000 душ. Командант звелів людям розійтись, й дійсно жандармам пощастило попхнути натовп назад на яких 50 кроків від головної вулиці. Тимчасом другий натовп напав на двох жандармів, що охороняли другий візд до міста. Гострим каменем поранено одного з жандармів, а другого вхоплено за ноги й бито пястуками. Нарешті тому другому пощастило визволити свою рушницю й він стрельнув з неї. Перший жандарм, бачучи, що на нього хтось заміряється каменем, також вистрілив. Тимчасом юрба знова вхопила першого жандарма й кинула його в рів. Третій жандарм, що прибіг на поміч, упав ранений каменем. Тоді прибігло ще трое жандармів, з яких двоє вистрілило, а третій проколов багнетом одного з нападаючих, коли той був кинувся на нього з ножем.

На місці залишилось трое вбитих: робітник **Дмитро Білайчук**, 47 літ, рільник **Іван Галапас**, 40 літ, і робітник **Володислав Танинець**, 39 літ. Жандармів поранено двох тяжко й одного лекше.

БОЙКОТ ПОЛЬСЬКИХ ШКІЛ

Зі старого краю одержали ми отсю дописъ:

БОЙКОТУЙТЕ ПОЛЬСЬКІ ШКОЛИ.

Польський гніт на полі культурнім, економічнім і політичнім доводить вже до краю все українське населення Західної України. Він прибрав нелюдські форми: Його ціль не політичне ослаблення, але цілковита заглада українського народу. Жандармські кати знущаються над політичними вязнями способами непрактикованими навіть в диких краях. Польські ксендзи пересвячують православні церкви при помочи поліції і фаерманів, які за волося витягають і відволікають укр. жінки від храмів. Польська податкова шруба, кольоністи і купці довели укр. селянина до крайної нужди так, що він позбувається всього свого зарібку, щоб лиш заплатити податки. Політичний і адміністраційний терор кнеблює уста публичним зібранням і пресі. Незаконні замикання і польонізація укр. шкіл доводять до цього, що примушують наших дітей дякувати Богу у польських костьолах за те, що їхні батьки йдуть з торбами. Ось лише блідий образ режиму, який завів на землях українського народу освобожденний чужою кровю польський нарід.

Очивидно, що яканебудь ведена „законно" боротьба не тільки не можлива, але й безуспішна, а навіть шкідлива для українського населення. Бо який успіх може мати боротьба в державі, де законів для укр. населення нема, де воно погній, скот запряжений у польське ярмо? Але й спроби „законної" боротьби в державі без законів, які вже самі по собі шкідливі. Вони кажуть непотрібно надіятися, ослаблюють завзятість, деморалізують, викликують зневіру і доведуть на кінець до того, що ці, які цю боротьбу вели, кричати-муть не: тратьмо, куме, сил! Спускаймося на дно!

Так дальше горі. А й надійшов вже час, що здається ціле українське населення уже до самих печінок відчуває, до чого воно доборолося своєю законною боротьбою, яка на ділі єнації, біздіялям. Прийшов час відповісти ударом на насильство. Прийшов час безоглядної боротьби з безоглядним насильством. Народ доведений до краю мусить хопитися усіх засобів самоохорони.

Це зрозуміли Українці під Польщею і у відповідь на замикання українських шкіл організують бойкот польської мови і польських шкіл.

Від 1. вересня ц. р. з початком нового шкільного року українські діти мають бойкотувати науку польської мови, тобто в школі і всюди передосім на годині польської мови мають відповідати лише по українськи. Не сміють — відповідати на польські питання, співати польської пісні, на польські народні свята не йти до школи ні до костьолів, співати лише українські пісні.

Українські батьки і все українське населення взивається не дати польським учителям хліба, молока, ярини, ні яйця, ні курки. Не дати соломи для його корови ні фіри на дрова до ліса. Між польським учителем і укр. населенням повинен станути мур, поза яким учитель не бачити-ме жадної помочі, а лиш заслужену ненависть. Хай утікає з українського села до польського! Там його місце! Цеж не учителі наших дітей, а люди, що прийшли з наміром, або по наказу, виховати яніческих рів, викохати змію на серці українського народа, затроїти молоді душі наших дітий!

Тому звертаємося до всіх, до кого дійдуть ці слова, слухайте і передайте далі гасло Західної України:

Від 1. вересня 1924. р. бойкот польських учителів і польських шкіл на наших землях!

Покажім, що ми нація, а не байдужне стадо, що вміємо постояти за наші права!

Хай кождий Українець в Америці напише до своїх кревних і знакомих в старому краю і повідомить їх про цей бойкот і візве їх до завзятої боротьби з польськими наїздниками. Хай Американські Українці збирають фонди на цю боротьбу і на оборону Української Школи. На оборону душі української

З ДНЯ.

Кулидж на фармі.

Президент Кулидж поїхав на фарму до Плімот, Вермант, і відфотографувався з граблями і вилами.

Такий пикчер помістили газети, в надії, що се сподобається фармерам і будуть голосувати на републиканських кандидатів.

Одначе фармерам ліпше подобається від того пикчера знижка перевозових цін на зелізницях і підперте уряду для фармерських кооператив, чого републиканці не прирікають, бо се було-б проти інтересу великих капіталістів, яким републиканці служать.

Едисон про Кулиджа.

Едисон відвідав разом з Фордом Кулиджа на фармі і сказав, що він буде вибраний, як буде мовчати.

Річ у сьому, що републиканці мають досить справ до промовчування. Та тільки біда з олівою, що все вилізе на верх.

Нафтова лямпа.

Посол Джефферис, повідомляючи Доса про номінацію, пригадав, що Кулиджа заприсягнув тому рік його батько при нафтовій лямпі.

А водів нафти не згадувати проти ночі, то може публика поволи була зачала забувати про републиканську нафту.

Дос.

Генерал Дос гадав, що настрашить Американців так як був настрашив Французів і Німців, коли їм казав покинути політику, а взятись до бизнесу. Він поучував Американців у своїй кандидатській промові, щоб не жадали рівночасно знижки цін на зелізницях і підвишки платень зелізничих робітників, а таксамо високих цін за худобу, а таних цін за мясо. Се, казав, не послідовність.

Але, що се можливе, виказав Форд, котрий зменьшив ціни на зелізницях, а підвисшив платні зелізничим робітникам.

Се було-б зовсім можливе якби власники зелізниць не були републиканцями і на хвильку забули про себе, а подумали і про публику, яка їм кишені набиває і банки.

Ощадність.

Президент Кулидж все говорить про ощадність. По ощадности, каже, треба завести другу ощадність. А по другій, певно, третю і т. д.

Так щадили Французи перед війною. Нічого не їли крім фасолі, а все добро несли до банків, які позичили 30 мілярдів франків у золоті царському урядови Росії, а решту вжили на війну.

А тепер ані Росія не віддає, ані Франція не віддає, і міліони французьких селян держаться далі „ощадности і ще раз ощадности" та їдять далі фасолю.

Ощадність добра річ, як ощадности в добрих руках, але як вони в руках таких як французькі банкири, то ощадність виходить проти ощадників. Тоді ощадники в нагороду за свою ревність засуджені на досмертну фасолю як Французи.

Ліга Народів.

Кажуть републиканці, що Ліга Народів померла.

Та се не правда. Вона жие для тих держав, що в ній.

Правда лише, що справедливість у ній померла.

Міліонери-душогуби.

В Шикаґо судять вже кілька тижнів двох міліонерів-душогубів, Ліополда і Ловба, і не можуть їх засудити.

Якби се були бідні люди, то вже давно були-б повішені, але що се міліонери, так „умовізнавці" цілими тижнями доказують, що вони неправильно розвинені умово і тому не повинні одвічати за злочин по сухому закону.

Поправді, то всі душогуби до певної міри неправильно розвинені умово. Інакше не були-б душогубами.

А тоді слід би всіх увільняти. Тільки не всі мають міліони, а без міліонів не пізнати, чи вони правильно розвинені, чи неправильно.

Морґенові гроші.

Пише одна большевицька газета: Дайте, дайте, на пресовий фонд, бо хто-ж дасть як не робітники; атже Морґен не дасть.

Хто-ж дасть? Як не дадуть робітники, так пришле Зіновєв. Дзержинський зідре з голодного українського народу пшеницю; Крассін продасть пшеницю голодних заграницю; а Зіновєв за згодою Рикова вишле „пособіє" в Америку.

Кілько долярів з Москви прийде до Ню Йорку, тілько з ними прийде проклонів голодних з України, для тих, що їх тут „фасують" на „пресові" й інші фонди.

Польська фльота.

Польща „будує" морську воєнну фльоту.

Ще не має ні моря, ні пристані, ні гроший, а вже „будує" воєнну фльоту і штурцується з кимось воювати.

Як так далі пійде, то буде так як з каналами на Мазурщині.

„Польське коло" конче хотіло, щоб Австрія дала гроші на канал на Мазурщині (в „Західній Галичині"), бо, казала, се піднесе, промисл і торговлю. Граф Войтко Дзєдушицький спершу з того сміявся, а потім сказав: „Маєте рацію; нам треба каналів!" Каналї, що хотіли „будувати" канал, утішилися і стали питатись, чому він так змінів свій погляд. „Бо тепер — казав Войтко — зелізниці не мають що возити, а потому будуть возити воду до каналів".

Так і польська фльота може придатись. Можна в Кракові коло Вавелю, недалеко смока, викопати море, а кораблі можуть до нього возити воду.

Нема Росії?

Большевицькі газети кажуть, що вже нема Росії лиш С. С. С. Р.

Але се тільки камуфляж. Під сим покривалом СССР.—тепер більше Росії як бувало. На Україні все панованне московське, лиш поневолені і їх мова українська. Їм СССР. на кождому кроці щодня тисячу разів пригадує, що є Росія, і не тільки в Росії, але ще більше на Україні.

ПОДЯКА

Ми низше підписані складаємо як найсердечнійшу подяку за посмертну запомогу в сумі $400.00 (чотириста долярів), яку то отримали з Українського Народного Союза, Маладечого Департаменту, за нашого покійного сина Івана, котрий був членом Молодечого Департаменту відділу 2 в Мт. Кармел, Па. Покійний щойно підріс і пійшов до праці в майнах, як нараз зістав потовчений 30. липня с. р., а вже 5. серпня розпращався з тим світом. Нема гроша, яким можна би окупити наш біль по страті нашого дорогого сина, якого годували і плекали та сподівались помочи на старі літа. Тих $400.00 як раз було досить на похорон і та допомога була для нас заразом і потіхою та висказом симпатії нашої дорогої організації. [illegible] дякуємо не тільки головному урядови за прислану допомогу, яку отримали в тиждень по смерти нашого сина, а заразом [illegible] Обезпечуйте сво[ї] діти в У. Н. Союзі. За 25 цнт. місячної оплати, се[б]то 5 цнт. тижнево ми дістали $400.00. Де[ж] друга така організація на світі? [illegible] факт незапе[ре]чимний [illegible] повин[ні] [illegible] довірєм до своєї організації [illegible] відноситись. Туди записуватись членами не тільки нам самим, а також обезпечувати свої діти.

З глубоким поважаннєм

Ядвиґа і Іван Поточні.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ДУМКИ

При допомозі китайських та лотишських війск Ленін і його банда авантурників захопили влади. Свої сили ужили на те, щоби вимордувати міліони робучого люду. Усім казали й кажуть, що вчинили це для добра ідеї. Бідне те слово „ідея". Під цим словом ховаються усі тирани, насильщики, усяка людська погань.

Надії червоні різуни є збираниною світового шумовиння, яка шукала й шукає добра собі, наживи собі і тільки для своєї користи уживає насили. Вони вирабували усьо, що лищили царі, пограбили церкви, загарбали приватні маєтки, а народнім масам не дали нічого, тільки нужду, голодову смерть і розстріли.

Куди поділась уся зрабована добич? Уся вона розділена поміж гурток тиранів. Кожний з них буцімто комуністів, кожний головач, має за границею величезні капітали.

Хитрі вони — ці пролєтарські самовладці! Знають вони цю темну московську масу добре! Набалсамували трупа Леніна і таким чином зробили із нього „святця". Будуть дурні Москалі іти на прощу до Москви, щоби побачити нетліваюче тіло „великого угодника Божого, святого Миколи Леніна". Будуть чолом бити перед домовиною того, що виточив море крови із селян та робітників.

Колись, коли Европа очуняється з повоєнної дурійки, цивілізовані народи зладять плян, щоби московську дич виперти до Азії, на Сибір. Ми, Українці, повинні проте тямити, що нам нема й не може бути ніякої спілки з Москалями. Ми старий європейський нарід, що сидить на своїх оселях вже більше два тисячі років. Нам не під пару лучитися з Азіятами, яким місце поза Уралом.

Кажуть, що на трупі Леніна застигла усмішка. Якже йому не сміятися, коли він втік від кари, яка йому тут належалася. Він мабуть глумиться із Зіновєва та Каменєва, які є звісні усім труси, що їм приходиться кожньої хвилі дрожати перед розбудженим гнівом ошуканого народу.

Казав колись Довбуш: Людська кровця не водиця, проливати не годиться! — От колиб всілякі „великі люди" порозуміли цей висказ нашого верховинського опришка.

Найбільше кровожадними є ті, що самі ніколи не наражують свого життя. У словах труси найбільшими героями.

Тоді не буде на світі воєн, коли самі народні маси будуть собою порядкувати. Загалови людий нема причини убивати других, ані самим іти під кулі та баґнети.

Людська енерґія повинна зужитися не на масакру людського життя, а на боротьбу з природою, щоб із неї видістати для людини як найбільше добра.

Послідня війна була за те, щоби великі [illegible] за безпечений збут своїх товарів.

Правдиво незалежним чоловіком є той, що знає, як випродукувати якусь потрібну річ. Хлібороб, ремісник і технік це найбільше незалежні люди, бо кождій суспільности вони необхідні.

Українці повинні звернути особливу увагу не на ґімназії, а на фахові школи, які вчать продуктивної роботи.

Чехи піднеслись високо якраз через те практичне шкільництво. Американці, Англійці, Бельгійці і тільки ті народи є могучі, які створили свою фахову інтеліґенцію.

Чуй-Дух.

ДОПИСИ.

—o—

СТ. ЛУИС, МО.

В справі помочі селу Ролеву, пов. дрогобицького!

Як відповідь на „поклик", уміщений д. Іваном Ватралем у „Свободі" кілька неділь назад, слідує відгук кількох громадян села Ролева, находячихся під цю пору в Америці. Ті, котрі не забули ще свого родимого кутка, в серцях котрих ще не вигасла любов до всего, що своє, рідне, бачучи в якім невідраднім положенню находиться їх вітчина в руках наїзника, постановили стати в боеві ряди своїх братів у старім краю. А що теперішня борба не послугується багнетом ні крісом, але освітою і національним освідомленнєм — що можна назвати підготовкою до активної борби — тому до сього приноровились громадяни в Ст. Луис, Мо.

Почувши, що в родиннім селі побудовано Укр. Хату, де має поміститися читальня „Просвіти" і кооператива, вони пішли на зустріч своїй громаді з братньою помочію в формі грошевої збірки. І так заходом кількох свідомих громадян цього села, зібрано на чит. „Просвіти" для села Ролева пов. дрогобицького суму $54.50, а крім того для церкви $156.00. Разом вислано $210.50 (через Амер. Експр. Ко. дня 4. серпня на руки Данила Волошина $156.00, а на руки Петра Ватраля $52.00). В касі остає єще $2.35.

Тут подається спис жертводавців на читальню „Просвіти":

О. Викрикач $6.00; Н. Міштурак, В. Владика, В. Паращак, Теодор Владика, В. Медвідь, І. Хрунь, В. Хрунь, М. Дмитришин, М. Паращак, М. Добромільський і Гринь Хрунь по $3.00; І. Паращак $2.00; М. Німець, М. Волянський, Т. Шевців, Т. Гнатів, М. Кондратів по $1.50; М. Крупяк, Д. Кузів, І. Якимів по $1.00; Д. Іващук, В. Грицко, О. Сенишин, С. Репчак по 50 ц.; І. Онуфрій, І. Любчин, М. Береза, А. Мартинович по 25 ц.

Честь тим, що так щиро пішли на зустріч цему доброму ділу.

Мих. Паращак.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Річні збори „Укр. Жіночого Запомогового Тов." в Нюарку.

Дня 5. серпня с. р. відбулися річні збори „Українського Жіночого Запомогового Товариства" в Нюарку.

В другу річницю праці невеличкого гуртка свідоміших українських жінок в Нюарку, зійшлось лиш звичайне число членкинь. Мимо заповідженого реферату др. Л. Цегельського, українське жіноцтво масової участи не взяло, а це завдяки вузкоглядности релігійних провідників, з котрих кождий думає, мовляв, чому то ця робота не робиться при мойй парафії. Та — хай їм всячина.

Збори відкрила предсідателька Ю. Шустакевичева; в коротких словах перейшла працю товариства, та заохочувала до дальшої праці присутних членкинь.

Опісля слідувало фінансове справоздання, з якого бачимо, що товариство мало приходу за минувший рік $708.68. Прихід набуто з вечерків, представлень та коляди. Загальний розхід виносив $281.57, котрим покрито оплату салі на представлення, костюмів, оголошення, музику, а також оплату посилок грошевих до краю і другі біжучі видатки. Чистого приходу отже було за минувший рік $427.11, з котрих вислано до краю $357, а $70.11 остає в касі.

Вислано до краю як слідує:

Студ. Ю. Коссакови	$ 10.00
Інвалідам у Львові	217.00
Письменниці О. Кобилянській	35.00
Хорому Сидлгови в Збаражі	5.00
На Укр. Шпиталь у Львові	30.00
Полоненим до Щепьорно	20.00
Наук. Тов. ім. Т. Шевченка	20.00
Двом бідним родинам в Цішашанові	20.00
Разом	$357.00

Після фінансового справоздання, котре зістало одноголосно приняте присутними, слідував реферат др. Цегельського. Референт горячими словами заохочував зібраних до дальшої роботи в користь наших рідних в краю, вказуючи геройську працю українського жіноцтва під польським забором, котре помимо перешкод, знущань, та переслідувань зі сторони польських властий, не перестає працювати для української справи. Українські жінки в Галичині, нераз з нараженням власного життя, несуть поміч українським політичним вязням, полоненим і хорим.

Навлаки українські жінки в Америці мають повну свободу, тай обовязків далеко меньше, проте можуть більше принести помочі рідному краєві. На жаль наші жінки в Америці є мало свідомі, тай нічим не займаються, а як займаються, то радше сплетнями чим громадською роботою.

По рефераті слідував вибір нового уряду. Дотеперішня предсідателька Ю. Шустакевичева зложила свій уряд, на що членкиці не хотіли ніяк згодитись, та Ю. Шустакевичева тим разом відпросилась від поновного вибору з причини важних перешкод.

Отже вибрано новий уряд, як слідує: Ковальчукова, предс. аТрнавська, заст. П. Бучакова (наново) секр. Суровичева заст. А. Воробець касієр, Грицишинова заст. Варніцька контрольор.

Дякуючи за довіре і бажаючи як найкращого розвою товариству — Шустакевичева передала уряд новій предсідательці д-ці Ковальчуковій, котра подякувала за вибір і замкнула збори.

Уряд. У. Ж. З. Т. в Нюарку.

До редакції „Свободи" наспіло оттаке письмо:

ЗВІДОМЛЕННЯ
Комітету Шевченківського Свята з дня 16. марта, 1924.

Прихід зі спродажи тикетів	$474.50
Розхід при зладженню святкування	312.85
Остає готівки	$161.65

Іван Жовнір, секр.

П. П. Гроші зі сего свята призначені для Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові. Нюйорські товариства, котрі складають жертви на сю ціль, зволять домагатися дальшого справоздання у касіера І. Марусевича.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., УВАГА!
Заходом Оборони України устроється
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24. СЕРПНЯ, 1924
в парку на West Avenue.

Проситься всіх рочестерських Українців численно прибути і весело забавитись, бо се остатний пікнік сего сезону. За добру забаву ручить

196 **Комітет.**

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ
ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА,
КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ,
КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ
АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодження котру з наведених справ, нехай особисто або писемно зголоситься до знаної з перед війни правдиво української канцелярії нотаріяльної:

T. J. HRYCEY & CO.
Bell Phone: Lombard 28-03
329 South Fourth Street, Philadelphia, Pa.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: **„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.**

ЗАЗИВ ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА МІСТА НЮ ЙОРКУ.

Українки! Старші і Дівчата!

Лютий ворог насміхаєсь над нами, насміхаєсь над нашими найдорозшими святощами, над нашою свободою.

І коли наші батьки, мужі, брати, знаючи, що лише сильні встоюються проти своїх ворогів, організуються в групи і-товариства і в організації, то ми жінки не даємо і знаку ніякого життя. Чиж ми не Українки, такі самі як і вони? Чиж ми не хочемо волі свойому народови й самим собі?

В старім краю жіноцтво йшло і йде в парі з мущинами навіть в найлютійший бій з ворогом. В старім краю виростають могили жінок героїв одна по другій, так само як і мущин.

А ми на еміграції?!!

Чиж ми бодай подумали подати свою помічну руку нашим братам і сестрам в старім краю?

Ні!

Бо ми дотепер ходили одинцем і старались бути лише добрими господинями своїх чоловіків.

Але завдання жіночі на тім не кінчаться! Жіноцтво чейже це друга половина кожнього народу рівноправна з мущинами але і рівномірно обтяжена обовязками зглядом тогож самого народу.

Тому кличемо до Вас: Українське Жіноцтво в Ню Йорку, організуйтеся! Ставайте в ряди разом з мущинами! **Приходіть на основательські збори Жіночої Січової Сотні в Ню Йорку!** І коли прийдесь будувати нашу вільну Українську Державу то і ми українські жінки доложімо своїх кілька бодай цеголок до так величної будівлі.

Тож приходіть громадно на організаційні збори Жіночої Січової Сотні, котрі відбудуться в четвер 21. серпня 1924 року в Січовім льокали, в Українськім Народнім Домі, 217-19 Іст 6-та уллиця, точно о 8-ій год. вечером і масово вступайте в ряди, а тоді побачите, що можна зробити зорґанізованою громадою.

ЗА ОРҐАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ЖІНОЧОЇ СІЧОВОЇ СОТНІ В НЮ ЙОРКУ:

К. Шутаківна, голова; **А. Римарівна**, секретарка; **Т. Бесляк, А. Максимович, К. Прилуцька, А. Татаринська, М. Солтис, Г. Шутаківна, К. Третяківна**, члени

УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ В ПЕТЕРСОН!

В сю неділю, 24. серпня буде в Петерсон, Н. Дж., українське віче для протесту проти польської окупації українських земель і проти польської політики на тих землях.

Віче буде в литовській парохіяльній галі при 147 Монтґомері Ст. о 3-тій годині сполудня.

Запрошується до участи всіх Українців і Українок з Петерсон і околиці.

195-96 **Комітет.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

СЕЛО НА ВОЛИНІ І ПОЛІТИКА.

(З холмського тижневика „Наше Життя")

Дня 18. липня с. р. сойм, закінчив свої праці ухваленням буджету та нових скарбово-господарчих уповновaжнень для правительства, розіхався на літні ферії.

Пращаємо його без жалю й без вдячности.

Більшість сойму цілком показала, що інтереси селян для неї байдужі. Національні інтереси теж не знайдуть серед шовіністичної більшости належного і справедливого вирішення.

Більшість сойму не спромоглась навіть на те, щоби дальше самій видавати скарбово-господарчі закони. Продовжила та більшість від хієни до „визволення дальше уповноваження правительству в области скарбово-господарчій.

Слушно тому посол Павло Васильчук в дискусії над уповноваженнем правительства жадав розвязання сойму згідно з арт. 26 конституції.

Трудове селянство і робітництво без ріжниці віри і народности вже не сподівається від сього сойму, де засіла більшість панів і панських льокоїв нічого корисного для себе.

Однак правляча соймова більшость нехоче розходитись. Внесок пос. П. Васильчука не пройшов. Керманичі теперішньої більшости захотять для того вибрати новий момент. Стративши віру в народі серед трудящих мас, захотять вони **з початку переробити ординацію виборчу, а навіть конституцію так, щоби не допустити до голосу трудящих взагалі, а особливо українських і білоруських.** Про це правиця з Пястом вже одкровенно пише у своїх органах та говорить на довірочних нарадах.

Не хотять пани земельки позбутись, селянам та робітникам свого місця уступити.

Поволі і потихо готуються вони до закріплення своїх позицій. В їх руках влада і гроші. Слуг для себе знайдуть вони завсіди, як тепер мають Пяста в соймі та поза соймом.

Ми мусимо бути подвійно дбалі про себе. Час перерви не повинен для нас пройти марно. Хоч розпочалась горяча полева робота, то однак святочні дні повинні бути використані з найбільшими громадським пожитком.

Основним кличем підчас перерви є для нас політична організація. Для того освідомлює можна зібрання громадське, кожде віче. Тому то діяльні люди тих округів, де ще нема жадної правильної політичної організації нашого селянства повинні подбати про відбутте у них за час літньої перерви віч, зборів, нарад, то-що. Наші посли сподіваємося візьмуть найактивнійшу участь в цьому ділі.

Політична кристалізація нашого народу іде нормальним темпом, хоч поволі, але утворюються певні кадри вироблених і свідомих своїх цілей і домагань так національних, як і соціалістичних, кадри народних робітників.

Вже свідомі і вироблені політично повинні з кождої нагоди користати, щоби усвідомлювати відсталих і темних.

Незаможні українські селяни незалежно від віри організуються тепер в могутнє клясово соціалістичне об'єднання „Селянський союз". Ця організація потрібна до того, щоби більше пляново і напружено добиватися поліпшення невідрадної долі селянина. Організація селянства повинна бути всесторонньою і жодна громада не може остатись без цієї організації.

Організація нашого села повинна іти в двох рівнобіжних напрямах: політичному й професійно-господарському. Перша створить з селян могутню вироблену і свідому своїх прав політичну силу в боротьбі з проводирством обшарників і великих капіталістів; друга — дасть можність селянству осягнути вищий щебель господарського розвитку; знищить його матеріяльно та забарекадує від постійного визиску перекупців посередників і всіх паразитів, що живуть працею села.

Тоді селянство поруч з організованим у свої організації робітництвом стане на рівні в стройні ряди борців за справжню демократизацію життя, за права для трудящих.

Не страшні тоді будуть нам запобіганки панів і всякі їх кроки до ще більшого обрізування належних нам прав. Бо із силою орґанізованого селянства будуть мусіти вони числитись при кождих обставинах. В політичному життю противник числиться лише із зорґанізованим противником. Це мусимо завсіди мати на увазі, і добре памятати власне тепер, коли наступ ворожих селянству сил зріс до великих розмірів. Томуто негаймо часу а заберімся на добре до орґанізаційної праці.

Побажаймож собі взаїмно успіху.

МОЛОДІ КООПЕРАТОРИ.

—o—

Дня 22. і 23. липня відбулись у Пражській Кооперативній Школі випускні іспити, переведені Комісіє складеною з лекторів, Дирекції Курсів, представника Головного Комітету з проф. С. Бородаєвським на чолі. Комісія дуже задоволена вислідами іспитів. Більшість учеників давала відповіди, котрі виявляли не меньше розуміння ними того що вони вчили, а також і технічні знання з таких предметів, як рахівництво, комерційна аритметика, товарознавство, торгов. кореспонденція. Комісія переконалась, що вони здатні вже до кооперативної практики. Свідоцтва про закінчення курсу Комісією, котра засідала 24. липня, постановлено видати 25 особам з зазначенням здібности їх до кооперативної практики. 6 осіб мають одержати посвідчення про прослуханнє Курсу. Таким чином з 40 дійсних слухачів, які вступили в школу, скінчило 31. Викладовими предметами в школі були такі науки: 1) Теорія Кооперації з теорією кооперат. кредиту — лектори проф. С. Бородаєвський і др. С. Ріпецький; 2) Історія Кооперації (загальна українська і чеська) — лектори — М. Трепет і Я Грабів; 3) Кооп. Законодавство — лектор С. Ріпецький, 4) Організація і практика кооперації та ревізії і інструкції — лектор Я. Грабів, І. Семянчук та М. Літвицький. 5) Рахівництво. 6) Комерційна Аритметика — лектор Р. Диминський, 7) Торговельне і векслеве право — др. І. Гупит, 8) Торговельна наука, лектор інж. Дуків. 9) Товарознавство (загальне, сільсько-господарське, машини, насіння і гноєння) інж. К. Фільц та М. Єремів, 10) Політична економія — Д. Ісаєвич, 11. Заг. Наука права — др. М. Стахів, 12) Українознавство — Н. Григоріїв, проф. В. Сімонович, др. В. Кучнір.

Слухачі справились блискучо із сею величною програмою.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА
„З ОБІЙМІВ В ОБІЙМИ"
Сценки з червонних днів 1920 року в галицькому селі.
В сій штуці виступає 22 особи.
ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати до:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СКИТАЛЬЦІ В БОЛГАРІЇ ПРОСЯТЬ ПОМОЧІ.

—o—

Дорогі брати й сестри!

Не один і не два роки минає вже, як до Вас долітають чутки про злюще становище Українців-скитальців, які викинуті з батьківщини рукою злої долі-мачухи, коротають своє життя по всіх закутках широкого світу. Примушені кинути рідну стріху і на чужині страждати від голоду, холоду та самітности. Було нас скитальців і за ґратами в Польщі й у Німеччині, Сербії, Болгарії; відвідали й далекого Єгипту і скрізь. Богато наших побратимів за ці промайнулі марно роки, найшли собі спокій у відовічному сні, а ще більше лишилось і нидіють помалу своїм занепалим духом та змарнілим тілом. Лишилося ще доста нас в Болгарії по шахтах, фабриках, каменоломах і всюди.

Ми Українці-скитальці, перебуваючі на терені Болгарії, злившись в одну спільну організацію „Український Гурток ім. М. Драгоманова в Болгарії", звертаємось до всіх заокеанських братів і сестер, не відмовити нам стати до помочі, як з матеріяльного боку, так і з морального.

Коротко сповіщаємо Вас, в якому скрутному становищу ми перебуваємо, але й разом хочемо і порадувати Вас, що ми є в одній злученій громаді, яка міцно зараз держиться. Роспочали ми свою обєднуючу справу на одній лісовій фабриці в Балканах, коли саме бідність і роспука так настирливо зазирала в наші очі. З великими друдногцами прийшлось нам приступити до влаштування своєї організації. З початку кількось десятків чоловік, працюючи денно на фабриці, а вечером улаштовуючи зібрання, наради; робили листування, поки нарешті утворили обєднуючий орган. Тяжко було працювати, тяжко й тепер, але не пустимо з рук свого прапору.

Цього року Гурток наш з фабрики пересунувся до м. Софії, куда перенесли нарешті і весь осередок його. Українці, котрі раніше мешкали в Софії, радо зустріли прибувших побратимів і відразу злились і стали до спільної праці. Тепер в Гуртку лічиться до 80 чоловік членів.

Але як на фабриці, так і в Софії, бідність нашої організації така, що не дає змоги як слід провадити справу Гуртка. Для самоіснування декілько членів виїхало до близьких міст, де працюють по ріжних галузях; більшість працюють в Софії на будівлях і инш. Справа-ж Гуртка спільно тримається, позаяк є нагода у свято вільно збиратись до „Української хати", де мешкає більшість Українців-Гуртчан і вже є змога улаштовувати зібрання, наради і иньше.

Дійшовши до змоги самоіснування в більш-меньш реальнім стані, Гурток вимагає тепер тільки підтримки з боку матеріяльного, бо за браком фондів, літератури, не так широко приходиться поставити справу. А до того, приходиться з болем переносити ріжні кривди й образи з боку Москалів, та „южних братів-малоросів", яких тут переважна кількість.

Дорогі брати й сестри!

Коли долетять до Вас наші щирі слова, не пустіть їх без уваги! Не відмовте послати свою лепту, яка може нам зробити велику користь. Ваші пожертви принесуть нам велику силу, як матеріяльну, так і моральну. Ми всі радо її приймемо і з великою надією тоді будемо чекати того „чутного часу". Як тільки надійде він, спільними силами посунемо визволяти нашу і Вашу Неньку-Україну від наїздників лихих, Ляхів та Москалів і разом всі готові понести змарнілі свої сили й пролити за неї ту останню каплю живучої крови.

Софія, 10. липня, 1924.

ЗА ОРҐ. УКР. ГУРТКА ІМ. М. ДРАГОМАНОВА В БОЛГАРІЇ:

Гриць Васько, голова; **Андрій Бурливий**, заст. голови; **Іван Вонарха**, секр.; **Олександер Андрієнко**, касієр; **Остап Тригуб**, бібліотекар.

Відповіді надсилати до рук голови Гуртка: Адреса: M-r Nikolay Shivarov (Gregori Wasko), Klokotniza 37, Sofia, Bulgaria, Europe.

СТАВАЙТЕ ГОРОЖАНАМИ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Всі інформації подані в новій книжочці:
„ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ"
Наклад „Свободи"
Ціна 30 центів.

ФАРМИ!

ФАРМА 300 акрів, 157 засіяних, 40 грубого ліса, ріка, великий сад, дім з 18 кімнат, всі уліпшення, 8 инчих будинків, вся фармерська машинерія, трактор, авто, 26 коров, 14 ялівок, бик 4 коні, стадо курий, 2 газелінові інджаї; продаєся по причині старости дешево. Ціна $12.500, готівкою $5.000.

Фарма 118 акрів, 76 засіяно, решта ліс і пасовиско, сад, дім з 10 кімнат, 6 инших будинків, 8 коров, 2 коні, 350 курий, 400 курчат, 4 ялівки, фармерська машинерія. Ціна $4.600, готівкою $2.000. **PILANOWSKY, 103½ St, Marks**

ФАРМА 170 акрів, 100 під плугом, решта пасовиско і грубий ліс, ріка де можна ловити рибу, великий овочевий сад, дім 14 кімнат і 8 других добрих великих будинків, вода у всіх будинках, 18 коров, 2 коні, 300 курий, 5 безрог, вся потрібна машинерія на великій фармі, весь великий сьогорічний збір, положена 1 миля від міста і висшої школи, школа при фармі. Ціна $8.500, готівкою $3.000.

Фарма під годівлю курий, 7 акрів, дім 8 кімнат з всіма уліпшеннями, курники на 2000 курий, гарадж, вода, електрика у всіх будинках, 5 хвиль ходу до міста.

M. PISARKO,
118 E. 7th Street, New York City

НА ПРОДАЖ фарма 70 акрів при стейтовій дорозі, дім з 7 кімнат, 2 барні, курник, шпіхлір, 2 коні, 4 корови, 100 курий, 2 безроги, всяка машинерія потрібна до фарми і весь сегорічний збір. Ціна за все $3.500, готівкою $2.000. Голоситися до **MIKE STECYK, 191½ E. May St., Amsterdam, N. Y.** 195-202

НА ПРОДАЖ фарма 54 акрів чистої орної землі, 2 корови, 3 коні, 5 безрог, понад 200 курий, 9 гусий, 25 качок, 3 кози, 1 газоліновий інджай, машини для оброблювання фарми, дім на 5 кімнат, велика пивниця, 3 курники, велика баня на 20 штук худоби, жерельна вода в хаті і в бани, фарма засіяна, овес, кукуруза, жито, богато сіна, великий віз, сад з яблоками, велика загорода, причина продажі лихе здоровля. Фарма продається дуже дешево. Голоситися до: 194-96

JOHN VASKO,
R. D. 2, Oxford Furnace, N. J.

ФАРМИ В НЮ ДЖЕРЗИ.

Фарма 114 акрів, 6 кімнат дім, кілька инших будинків, гарний сад, грубий ліс, 10 коров, 2 коні, 250 курий, 20 гусий, 8 індиків, 65 качок, молоко виплатить фарму, 1½ милі до міста, сусіди Поляки і Англійці, тогорічний збір і вся машинерія. Ціна $6.500, готівкою $3.000, решта на довгі сплати.

Фарма мала але добра 10 і пів акра, гарний 6 кімнат дім, пару инших будинків, земля урожайна, гарний сад, 1 корова, 150 курий, 40 індиків, тогорічний збір і вся машинерія, 1½ милі до міста, сусіди Поляки. Ціна $2.500. Сі дві фарми суть як оголошуєся за що гарантується. **K. KOSOWSKI, 121 E. 8th St.,** близько Евні А, **New York City.** 196-98

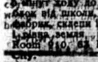
ДО СПРОДАННЯ ДІМ з 7 кімнат, ванна, горяча вода, електрика, 3 лоти 75x120. огород, 2 сливки, 5 пічесів, 7 черешень, 4 ряди винограду, курник, древітня. Хто з Українців скоро зголоситься, купить дешево бо виїзджаю до старого краю. Ціна $6.200. голоситися в неділю до: **ПАВЛО КОВАЛЬ, 49 Westfield Ave., Rahway, N. J.** 196-97

ФАРМА 180 акрів, 100 під засів, 80 грубого ліса і пасовиска, 2 сади, велике озеро, дім на 13 кімнат, 2 нові стодоли і 6 других будинків, 17 коров, 3 коні, 6 ялівок, 1 бик, 300 курий, 80 тонів сіна, 6 акрів бараболі, 10 кукурузи, вся машинерія, 2½ милі від міста, прихід за молоко в місяць $400; мусить продатися по причині старости господаря. Ціна $6.500, вплати після умови.

Фарма 80 акрів, 45 арної землі, решта ліс і пасовиско, дім на 9 кімнат, 6 других будинків, 4 корови, 1 кінь, 100 курий, великий сад, 2½ милі від великого міста, вся обсіяна. Ціна $3000 готівкою $1000. Голоситись або писати на адресу: **NICK SAMBOY, 442 E. 9th St., New York City.** 96-7

НАСЛІДКОМ СМЕРТИ мужа продається добра фарма 125 акрів, 78 акрів чорної рівної без каміня землі решта грубий ліс і пасовиско, дім з 10 кімнат, 6 инших будинків, 10 коров, добрі коні, 200 курий, 4 безроги, гуси, качки, богато сіна, вівса, кукурузи, фарма близько трех фабричних міст, школи, церкви і стації, всякого рода машинерія. Продається без агента за $3.800, готівкою $1.600.
Голоситися до: 196-98

AFANAS KUTSKO,
Star Route, Jewett City, Conn.
Tel.: Jewett City 164 ring 5.

МАЛА ФАРМА
10.000 квадр. стіп
Близько Ню Йорку.

$200, — $50 завдатку і $8 місячно. 5 минут ходу до великого міста, один блок від школи, електрика. Близько 50 фабрик, склепи і церков. Висока, суха і рівна земля. **OWNER HAMILTON, Room 210, 63 Park Row, New York City.**

ВАКАЦІЇ минули, приходить холодніше веремя, час до роботи. Добра нагода, дім на 3 родини і штор на Вест Кін уд. $11.000. — Готель з 22 кімнатами, всі меблі, бара, реставрант, дуже тано. — Бучерня і гросерня межи Українцями і Поляками, мусить бути продана тано. — Фарма 40 акрів і дім з будинками близько Нюарку, ціна $4.500, готівкою $1.000.

Продаю вугля і доставляю до дому, можете замовляти у мене.
Голоситися до: 196-97

S. GRENTUS,
89 Beacon St., Newark, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Андреас Д. Каркавітзас*)

АСІМО.

Мешканці села Лехаїна**) пробудились щойно, щоби знову тяжко працювати в полі. Та злякались дуже, коли з далека почули голос тарабана.

— Малиб це бути Турки? — спитав війт свого ірата.

— Бог його знає, — відповів цей пильно наслухуючи.

— А горить на фільокалі?

— Ні.

— Е, коли так, то це Турки — відповів спокійніще вже війт і зачіпав свої золотом гаптовані камаші.

Та тимчасом голос тарабана робився вже виразніщим і живіщим.

— То будуть таки Турки, ціле військо — запримітив зараз брат і кликнув до домашніх, що лежали на долівці:

— Гей, ви баби, хлопці дівчата, вставайте мусимо втікати... Турки напали додав він із жахом.

В тій хвилі по всіх улицях села розносився клич: Турки! Турки!.. І счинився невисловлений гамір, двері вдаряли, собаки брехали й вили, немовлята і малі діти плакали, жінки голосили, а чоловіки кликали, додавали відваги. Жінки мерщій покидали до керниць усю мідяну посудину, пів-нагі йшли за чоловіками з діточками на раменах. Дорослі дівчата надягнули, що найкраще, у яке пристроювалися хіба у свята.

Дуже скоро всі мешканці села були в одній гурмі на війтівському подвірю. Питалися, що їм тепер робити?

— Я гадаю, що то не Турки. Та підемо, як воно, добре чи зле? — сказав він.

— Коли так, то вперед — сказали всі. І одні схопили свої сучковаті дрючки,, инші довжезні старі рушниці й потягли зі села на схід. За ними жінки і діти...

Як мужики дійшли до моста збентежені й стрівожені, при перших проміннях світанку побачили відділ турецької кінноти. Стояла уставлена шалоном на косогорі св. Юрія, а саме ліворуч аж до Андравіда і правобіч здовж цілого побережжа аж до старого монастиря св. Атанасія.

• • •

Як звісно, як лише вибухло повстання, всі Турки, що жили по селах у долині, для безпеки уступили до твердині Патрас. Відси час до часу випадали й грабували села. А грецькі мужики незоружені і несвідомі военного діла, втікали, коли лише Турки наближалися.

На високім шпилі західньої части Оленоса***) стояв монастир. Імені монастиря ми не могли вже довідатися. Та ченці цього монастиря, як лише запримітили, що Турки задумують напасти у села в долині давали це знати мужикам: вони запалювали вогонь на шпи цієї далековидної гори. Нерідко серед ночі проносився клич: „Огонь на Фільокалі!" То було найголовніще слово. Тоді сплячі мешканці зровалися й втікали, щоб рятуватися в лісі Дроселе****) або в фортеці Хлємматсі,

Як лише мужики побачили Турків, хотіли втікати дорогою. Та їх заразже запримітили Турки й пустилися за ними, що сила в погоню. Розсипалися по грудистій ще не управленій ріллі й тому звернули до Дроселе. була то лісиста гора, долом густо заросла кущами ожин і ріжним низьким хабаззям. Для кінноти була це непоборима перешкода.

Жінки з немовлятками на раменах, босі малі діти, молоді дівчата як-так зодягнуті, простоволосі, то тут то там гнали посеред терня або по великій груді. На колючках корчів оставалися цілі кусники їх одіння. Ранили ноги, щоби лише рятуватися перед арканами диких Турків, жадних добичі.

Слабі ноги старців і бабусь відказалися нести їх дальше. Щоби рятуватися перед смертю, згинали вони коліна перед Ляліотами, а ці наближалися з диковибалушеними очима. Звали їх високопарними титулами: везира або навіть султана. Декотрі прукучнули саме в ожинах і инших кущах. Сподівалися так уйти смерти або ясиру. Одначе кровожадні собаки (яких Турки все брали зі собою при таких нападах) прудко вітрили укритих і зражували гавкітнею їх криївку.

Жінка зодягнута чорно з дворічною дитиною на раменах розпучливо намагалася втечи перед трьома кінними Ляліотами, що її гонили. Мужики звали цю жінку Яня. Було її вісімнайцять літ. Була дуже гарна.

Була дочкою найбогатшого в селі війта. Всі парубки жадливо поглядали на неї. Але вона любила горяче й вийшла проти волі свого батька на шіснацятому році за Янно, гарного і чесного, але дуже вбогого парубка.

Такому щирому подружу, всетаки не судилося бути щасливими для Асімо (то було її справжнє ймення). Тиждень після шлюбу Янно хотів уговкати зноровленого коня. Кінь скинув його зі себе й Янно так тяжко зранився в голову, що небаром опісля помер. Асімо спочатку безпорадна, зчасом привикла до тяжкої долі. Але серце її зїдала жура. Осталась сама в хаті свого чоловіка. Не хотіла бачитися з ніким із своїх свояків. Бо тому, що вони противилися, її одружіння було таке нещсливе.

Минуло трохи часу й Асімо привела на світ гарненького, білявого хлопчика. Просила кумів, щоби його охрестити по ймінні нещасливого батька. Він жеж був такий похожий на нього. І так жила вона тихо з цим цінним заставом любови, раділа в серці, як лише почула його голос і його милий усміх. Мій Янно! говорила тоді до нього, пригортаючи його щиро. І так усмиряла журбу, тугу, яка мучила її по втраті коханого чоловіка.

І ось втікала Яна, з цим дорогим тягарем на раменах, своєю так гаряче любленою дитиною. Втікала перед дикими Ляліотами то сюди то туди великими розумними очима розглядала на всі боки, наче олень виполошений із криївки. Три Ляліоти взяли її з двох боків на ціль. Кидали арканами, щоби зловити її та вона зручно вивинулася їм. Повзла, присідала підводилася нечайно знову, біла відси, понетавала. Турки кидали за нею проклонами й кляттям, пінилися з люти й страшної буєсти. Так добігли вони, цебто жінка й її гонителі до західних склонів лісистої гори. Злита потом і на смерть замучена, зібрала всі свої останні сили, щоб мерщій там добитися.

Коли вже була майже у цили мусіла нараз зігнутися, щоби уйти перед арканом найблищого Ляліота. Одначе замоталася в усах жимолости, що густою сіткою укрила була цілу землю.

Впала. Турки радісно скрикнули й кинулися до своєї жертви. Коли найблиций вже зігнувся над нею й своєю безбожною рукою доторкався її гарного тіла, засвистала куля від ліса й поклала його трупом перед нею.

• • •

Турки пристанули счудовані смертію товарища. Заки ще вони могли пуститися за нею в погоню, сама небезпека додала Асімо сил. Вона зірвалася перехрестилася й пустилася втікати туди в густий ліс, зарослий найгустійшими корчами. Але й її бішені гонителі злізли тепер із коней, пустилися за нею пішки. Булаб напевно пропала, колиб у саму пору не прийшла її до голови добра думка, як то часом буває у небезпеці. Асімо взяла була з собою із дому святочну дорогоцінну прикрасу. Прикрасу цю, щоби рятувати себе, а головно свою дитинку, — кинула Туркам. Вони зараз задержалися, кинулися на добичу й почали страшно спечатися між собою. Тимчасом Асімо вдалося рачки влізти до чималої громади високих, густо зарослих корчів. Тут схоронилося було вже яких трицять душ . чоловіків і жінок ріжного віку.

— Рятуйте! Рятуйте мене! — кликала вона, як тут прийшла й простягнула до них дитину.

— Мовчи, дурна бабо, — сказав сердито найстарший з поміж них.

І в мить залягла гробова тишина цю всю громадку людей. Чути було лише, як билися їх серця. Тишину ліса перервали час до часу крики й прокльони Турків, гавкотню собак, хачання тих, що боролися зі смертю й пальбу оружжа. Ранній вітер чишкав у коропах густих дерев, а гадина мерщій тікала в глибину лісову самотину.

Нараз серед цієї прикучнутої, мовчаливої товпи почувся плач дитинки. То пробудився синок Асімо і плакав.

Хай воно не плаче, собако, инакше ми пропали! — крикнув старий.

Нещаслива Асімо почала заколисувати дитину на руках і вспокоювати. Та дарма!..

Із недалекої віддалі доносились голоси Турків, як тровили собак, щоби йшли в купці. Дуже скоро чути було й їх слова. Втікачі дріжали.

Буде воно тихо, а ні то вбю його, — сказав знову старий, дико споглядаючи. — Нас стільки душ через нього маємо погинути... Слухай!.. Турки йдуть...

А що немовлятко не переставало плакати, простягнув руку по нього, щоби схопити його.

— Ах, остав мені його! Я так люблю його, не забірай мені його, воно буде тихо. — говорила нещаслива мати й благаючи заломлювала руки.

Та даремно. Дитина плакала й плакала.

Турки підходили все близше їх голоси ставали все виразніщі. Оден з укритих, що лежав на землі, приляг низенько аж до коріння корчів й визирав крізь прогалинки. Волосся йому зїжилось, яких трицять кроків звідсілля собаки вивітрили дві жінки з иншої криївки. Одна сиволоса бабуся з дочкою, гарною дівчиною, ледви шіснацятьлітною. Дикий Турок хопив саме рукою за ятаган, щоби замахнутися ним у стареньку матір. Та нечайно відважна дочка рішуче кинулася на одного з його товаришів, вирвала йому кинджал і всадила його в кудлаті груди напасника. Тепер инші наче божевільні кинулися на неї — але тут уже чоловік, що глядів із криївки, усунувся, бо не міг помогти. Не хотів дивитися, як на його очах проливають кров християнську.

Вже чути було глухі кроки Турків. Підходили все близше Дитина не переставала плакати.

— Брати, — озвався старий притишеним голосом до товаришів — нас тут трицять і скрилися, щоби рятуватися перед турецьким левом. Та бачу воно нам не вдасться. Дитина не перестає кричати. Тому рішайте, чи маємо вбити дитину, або й самі маємо загинути? Одно з двох. Що скажете ?

Предложення старого прийняло всіх страшним жахом. Нещаслива мати глядить заплаканими очима у їх лиця, щоби вгадати, яке слово вийде тепер із їх уст. Серце бється у неї, жде наче підсудний присуду суддів.

Запитані оглянулись один на одного. Опісля з дрожжю заявили: мусимо вбити дитину.

— Давай сюди дитину, Асімо, — сказав поважно старий. Простягнув руку і витягнув кінджал із за понса.

Асімо гляділа на нього розпучливо. Коли старий хотів схопити дитину, з жахом поступилася взад, пригорнула дитину до грудей і завила глухо наче львиця.

Давай сюди дитину, Асімо — сказав знову старець приказуючо.

— Ах, оставтеж мені його... воно в мене одно, що мені потім почати?... Стійте! Ви останьте тут, а я піду!

— Ні, ти не смієш відсілля, там є Турки. Як лише зочуть тебе, прийдуть і найдуть нас. Мусиш остатися, але воно мусить згинути! — сказав сердито старий і схопив дитинку за ніжку.

— О, моя голубинку... що вони кажуть, Янно? що вони хочуть від тебе? Ах, люлі, тихо. В тебе не має батька... так хотіла твоя нещаслива доленька, бо на нещастя ти народилася, не плач — сказала й наче не своє притиснула дитину до грудей, щоби притишити її плач.

Нараз дитина корчево прокинулася. Асімо здрігнулась, очі її вибалушились, волосся розсипалося, скрикнула тяжко глибоко.

Дитина затихла. Асімо лежала непритимно на землі, дитину пригорнула кріпко до себе.

Всі, що лежали в криївці сумно опустили голови на груди.

• • •

Гамір і гавкання собак все за лісом усе більше затихали. Вкінці у далекій віддалі стихли зовсім. Глибока мовчанка царила в лісі. Пташки, що пополохалися були збігців і відлетіли ген, знову повернули й співали миленько й скакали весело на гильках корчів.

Турки завернули на Патрас. Вели з собою чимоло молодих дівчат у ясир, а вбитих оставили під лісом непохоронених і неоплаканих.

Зійшло ясне сонце, осяяло все довкола. Жайворонок і чижик виводили у воздухах безжурну пісню.

• • •

З цього часу там у лісі деревляний хрест стоїть на сторожі малої могилки. При мо-[illegible] ген далеко глибокий смуток. Біля могилки густі кущі рожі й високий розмарин шлють запах далеко довкола.. Похитують цвіттям на струнких билах наче на сон душі, що спочиває в цьому гробі. Недалеко відсілля стоїть маленька пошивана хатиночка. На одній її стіні висить ікона Пресвятої Діви з Ісусиком. Жиє тут людина, що зазнала смутку..

Світова заверюха зігнула її а рівнодушність людська наповнила її горечю. У могильці спочиває дволітний Янно. Маленький визволитель, мусів за других віддати своє життя.. У хатині жиє Яня, нещаслива дружина, а ще нещасливіща мати. Свою одиноку надію віддала, щоби рятувати своїх земляків.

Огірчена рівнодушністю цих котрих вирятувала, безпомічна без щирої дущі в селі, воліла Асімо остати біля своєї сплячої дитинки. Час не в силі був ні трохи вгасити любови до дитини і до чоловіка.

Після повстання в зовсім опустошілому селі все перекопано. І так не остало ні сліду з кладовища Лехаїни. Асімо що неділі на віслятку на продаж везе дрова а бо, відповідно до пори року, передає одному мужикові різьблені ложки. Він несе ложки на базар, а вона спішить на це місце, де колись був гріб її чоловіка. Його першого любила. Там частенько довго пережила у смутку, з руками на грудях, з похиленою

• • •

— Тад, там спочиває мій синочок, —говорила Асімо й вказувала могилу своєї дитини молодому мисливцеві, що переходив попри її хату. — Тепер він бувби вже великий, а я малаби з нього втіху і розраду. Та нішо: ви всі мусите завидувати його долі... бо він умер за батьківщину, — додала вона трохи гордо — а тут у лісі Дроселе і я вмру колись, а,— закінчила гіркни осміхом — а я не знаю, чи найдеться хтось, що похоронить мене.

Переклав Мих. Ценевенко.

*) Каркавітзас родом із Лехаїни (в Еліді). Один із найліпших новогрецьких письменників. Всі його оповідання визначаються великою силою змальовування, а основані на правдивих подіях із часів визвольних боротьб із Турками.

**) Лехаїна недалеко від моря, при дорозі з Патрас до Гастуні (Піргос). Подія, змальована в отсьому оповіданні, відбувається по правім боці долішнього Пенейоса, проти Занте.

***) Назва осталась по давно пропавшому місті Оленос.

****) Дроселе — по вкраїнки стільки що „Свіжий ліс".

Засновано: 1920 року: Властителі: Стефан і Марта Кавара.

Готуйтеся на зиму. — З доброго піря, добра подушка!

ПІРЯ скубане, мох і ціле з мохом, і імпортоване з Чех. Полотно на насипки (Ticking) рівнож імпортоване з Чех. Пишіть по цінник. На жадання вишлемо пробки. Пишіть по українськи або довільною мовою на адресу:

THE LIBERTY MERCHANDISE SALES CO.,
P. O. Box 152, Station D, New York City.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

	цнт.
Бунт ляльок, комедійка в 3-ох діях (18 осіб)	10
В чужім пірю, картина в 3-ох діях (10 осіб)	10
Дарунки русалок, фантазія в 2-ох діях (16 осіб)	10
Добрі діти, з життя амер. школярів в 3-ох діях (8 осіб)	15
Іменини Влодка, комедійка на 3 дії (8 осіб)	10
Коник стрибунець, сценічна гра в 1-ій дії (5 осіб)	10
Лісова казка, сценка на 1 дію (10 осіб)	10
Печери, сценка на 1 дію (8 осіб)	10
Соняшник, в 3-ох діях (9 осіб)	15
Сироти, в 1-ій дії (10 осіб)	10

ДВА НАЙКРАЩІ І НАЙБІЛЬШ НЕОБХІДНІ СЛОВНИКИ!

Б. ГРІНЧЕНКО: „СЛОВАР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ" В 2-Х ТОМАХ РАЗОМ 2180 СТОРІН—6 ДОЛЯРІВ

М. УМАНЕЦЬ І С-КА: „СЛОВАР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ" В 1 ТОМІ, 1040 СТОРІН—3 ДОЛЯРИ

Прегарне підручне видання, у твердій обгортці (ціле полотно з витисками)! Повне 2-е видання давно вичерпаного першого накладу. — Необхідні книжки кожному ученикові, вчителеві, професорові, кожному інтелектуальному робітникові й взагалі кожному українському інтелігентові, що повинен плекати чистоту рідної мови!

Дістати можна в книгарні Свободи.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

КАЙДАШЕВА СІМЯ

повість, І. Нечуя-Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі.

Брош. $1.25, опр. $1.50.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подаєтся до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенєм, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошене має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так щоби колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

? ? ?

Чи Ви звернули увагу на оголошення і програму Українського Демократичного Клюбу, який устроює перший пікнік в неділю, 24 серпня с. р. в Belvedere Park, North Beach, L. I. 195-97

ДУЖЕ ВАЖНЕ! Майже кождий мущина грає в карти або в кістки і майже кождий програє. Суть грачі, котрі стало виграють. Ми знаємо всі їх способи. — Пишіть сейчас по нашу ілюстровану книжочку з інформаціями, залучаючи 10 цнт. **F. Zakoski, 610 E. Girard Ave., Philadelphia, Pa.** 88-97

НА ПРОДАМ БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ,

продам дешево виключно тільки для Українця. Штор з двома кімнатами, рент $30.
Голоситися до: 194-96

MEAT MARKET,
11 Fleming Ave., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ КЕНДИ-ШТОР

в польсько-українській дільници, інтерес добрий, продаєся по причині другого бизнесу, мешкання зі штором.
Голоситися під ч. 195-97
83 MORRIS ST., JERSEY CITY, N. J.

КЕНДИ СТОР І ГРОСЕРНЯ
дешево до спродання.
Голоситися до: 196-98

IGNAC DUBOWSKY,
90 W. 17th St., Bayonne, N. J.

НА ПРОДАЖ КЕНДИ І ЦІГАР СТОР, 96-97

в польсько-рускій дільници, інтерес добрий. Голоситися:
168 PAVONIA AV., JERSEY CITY, N.J.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2. до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

АРХИТЕКТОР-АРТИСТ МАЛЯР
ГАБРІЇЛ КОБЗАР
МАЛЮЄ
ОБРАЗИ
БУДУЄ НОВІ І ПОНОВЛЯЄ СТАРІ
ІКОНОСТАСИ
ВИРОБЛЯЄ ХОРУГВИ ТА ПЛАЩАНИЦІ
ТАКОЖ МАЛЮЄ ТЕАТРАЛЬНІ ДЕКОРАЦІЇ І Т. Н.
GABRIEL KOBZAR
332 EAST 14 STREET, NEW YORK, N.Y.

ПАТЕНТИ

Безплатно пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь по українськи.

В справах патентовання винаходів і продажі патентів звертайтеся до скорих і уєтивих патентових адвокатів на адресу:

BRYANT & LOWRY
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.
Successor to A. M. Wilson, Inc.

SANTAL MIDY
КАТАР МІХУРА

Мущини! Хороніть себе перед всіма зарazливими хоробами.

SAN-Y-KIT
Охоронач для мущин.
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цнт.,
Kit (4's) $1.00
У всіх аптиках або у
San-Y-Kit, Dept. B,
92 Beekman St.,
New York
Пишіть по циркуляр

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до **МУЗИКИ** і зощадіть гроші.
2157 W. CHICAGO AVE.